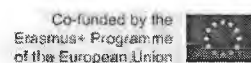
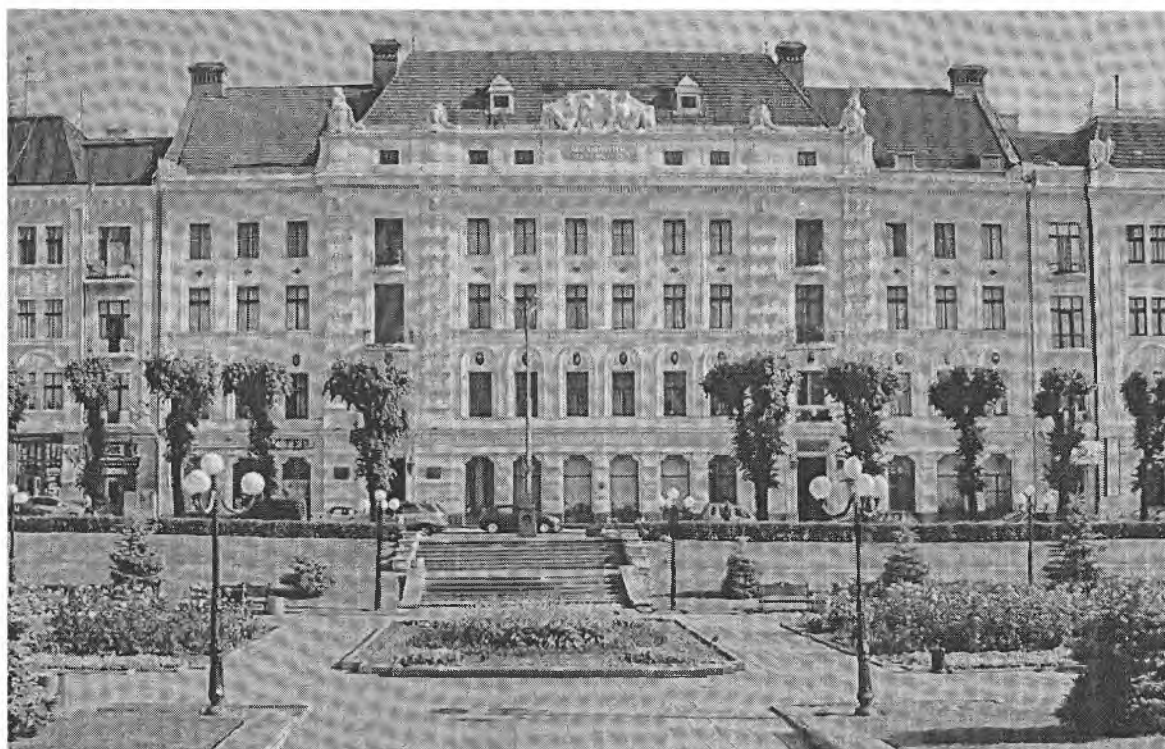

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**Матеріали навчально-методичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ:
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ
ТА СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

Чернівці 2016

Редакційна колегія:

Бойчук Т.М. (голова), Геруш І.В. (заступник голови), Федів В.І., (відповідальний секретар), Федів О.І., Колоскова О.К., Кузняк Н.Б., Геруш О.В., Плеш І.А., Пашковський В.М., Ходоровський В.М., Ткач Є.П., Гарас М.Н., Олар О.І. (секретар).

Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології: матеріали навчально-методичної конференції (Чернівці, 20 квітня 2016 р.). – Чернівці, 2016. – 515 с.

У збірнику містяться матеріали навчально-методичної конференції педагогічних працівників Буковинського державного медичного університету, які висвітлюють методичні, методологічні, організаційні і психологічні проблеми додипломної та післядипломної підготовки лікарів, провізорів, медичних сестер, фармацевтів, можливі шляхи вирішення цих проблем у сучасних умовах. Окремі розділи збірника присвячені узагальненню досвіду впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, використанню інформаційно-комунікаційних технологій підтримки навчального процесу, приділено увагу питанням формування інноваційного, гуманістичного, демократично орієнтованого освітнього простору, який забезпечить умови для всебічного, гармонійного розвитку особистості та конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Усі роботи представлені в авторській редакції.

ББК 5:74.58

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (протокол № 7 від 24 березня 2016 року)

© Вищий державний
навчальний заклад України
«Буковинський державний
медичний університет», 2016

ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ОСВІТИ *С.О. Сокольник, Б.М. Боднар, Л.І. Ватаманеску, А.М. Унгурян* .. 385

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПЕДІАТРІЯ» НА МОДУЛІ «НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ» *В.С. Хільчевська*..... 387

ПРОФЕСІЙНІ ХВОРОБИ ЯК СКЛАДОВА ВИВЧЕННЯ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ *О.С. Хухліна, О.С. Воєвідка, В.С. Гайдичук*..... 388

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ: ДОСВІД КАФЕДРИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ, КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ХВОРОБ *Т.Я. Чурсіна*..... 389

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ПСИХІАТРІЇ МАГІСТРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СЕСТРИНСЬКА СПРАВА» *О.С. Юрценюк*..... 391

БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ЛІКАРЯ-НЕВРОЛОГА *О.Б. Яремчук, О.О. Філінець* 393

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ РОЛЬОВОЇ ГРИ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ЕНДОКРИНОЛОГІЇ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ *Н.О. Абрамова, Н.В. Пашковська* 395

ДИДАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ *А.В. Аністратенко* 396

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НЕВРОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ *І.І. Білоус*..... 398

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ З УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ *В.В. Бендас, Д.В. Ротар* 399

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ЛІЦЕНЗІЙНИХ ІСПИТІВ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ АКУШЕРСТВУ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ *А.М. Бербець* 400

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ МЕДИЦИНИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ *А.С. Бідуцук*..... 402

МСІ» та «Gynecology MCI», які сумарно містять близько двох тисяч тестових запитань з дисципліни, отриманих з відкритих джерел. Студент має можливість в будь-який зручний час зайти на курс он-лайн і пройти необхідну кількість запитань як в навчальному режимі, так і в режимі іспиту. Передбачена можливість вивчення питань як за темами, так і шляхом рандомізації завдань. Викладач також може проконсультувати студента безпосередньо під час заняття. Проходження даних MOODLE-курсів є можливим і рекомендованим для всіх іноземних студентів (не тільки громадян Індії), а також, за бажанням, і для студентів – громадян України. Ефективність даної освітньої технології підтверджується тим, що в 2014 році ті випускники БДМУ, які активно використовували дані MOODLE-курси в своїй підготовці, успішно з першої спроби здали іспит МСІ на батьківщині, і приступили до проходження резидентури.

Таким чином, необхідним є широке запровадження в практику освіти студентів-медиків новітніх методик з підготовки до іспиту «Крок-2» та до ліцензійних іспитів, які пропонуються випускникам-іноземцям у них на батьківщині, або в країні, де випускники збираються працювати. Відсоток випускників, які успішно підтверджують отриманий в Україні лікарський диплом, є дуже важливим показником конкурентоспроможності як окремого вищого медичного навчального закладу, так і країни в цілому, на сучасному глобальному ринку освітніх послуг.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ МЕДИЦИНИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

А.С. Бідучак

Кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

Підготовка іноземних студентів посідає важливе місце в системі вищої медичної освіти в Україні. Значна кількість студентів-іноземців ставить перед системою освіти суттєві проблеми, зокрема вибору оптимальних форм і методів навчання. Отже, важливим та актуальним на сьогодні є аналіз навчальної та виховної роботи з іноземними студентами.

Досвід роботи з іноземними студентами показує, що цей контингент студентів потребує особливої тактики викладання. У першу чергу, це обумовлено тим, що дуже часто у групах навчаються студенти різних національностей, віросповідання, політичних поглядів. Всі ці студенти мають різну підготовку, бо навчалися за різними шкільними програмами. Це створює певні труднощі у викладанні дисципліни.

Говорячи про особливості викладання історії медицини, слід зазначити, що воно повинно бути адаптованим до навчального процесу з іноземцями. Викладання історії медицини повинно відбуватися на доступному для них рівні, бо навіть найпростіші для українців поняття і факти викликають в іноземних студентів труднощі у сприйнятті та засвоєнні, зокрема, це

стосується імен, найменувань історико-культурних цінностей, особистого внеску вчених у розвиток медицини.

Тому викладачам при роботі з такою категорією студентів необхідно враховувати різновекторність національних культур, цінностей, норм, традицій, обрядів. Знання особливостей національних культур допомагає викладачу забезпечити найкращі педагогічні умови для навчання, здобуття професійних навичок, розвиток особистості студента. Слід також враховувати вікові відмінності. Деякі студенти прибувають до України не одразу після закінчення школи, а здобувши певний життєвий досвід. Деякі студенти прагнуть здобути більш високий рівень навчання або другу вищу освіту. Враховуючи всі ці особливості, викладачу треба забезпечувати вплив на особистісне та професійне зростання кожного студента.

Важливим аспектом роботи з іноземними студентами також є наявність комплексного методичного забезпечення (тексти лекцій, методичні розробки семінарських занять, питання для самоконтролю, тестові завдання). При викладанні історії медицини найбільший ефект дає запровадження інтерактивних технологій колективно-групового навчання, тому що воно є найбільш демократичним. А виховання демократичного толерантного ставлення до своїх колег по навчанню є важливою складовою навчального та виховного процесу.

Навчання на практичних заняттях має на меті отримання практичних навичок та вміння мислити на основі знань отриманих під час лекцій та під час самостійної роботи. Практичні заняття починаються з вмотивування студентів на вивчення тієї чи іншої теми, визначення вихідного рівня знань студентів, проблемних аспектів теми, їх роз'яснення та закріплення, а наприкінці кожного практичного заняття проводиться перевірка засвоєного матеріалу (зазвичай, шляхом усної співбесіди, письмового виконання поставлених питань та інколи шляхом тестування).

Значну увагу необхідно приділяти і формуванню творчої особистості студента, його саморозвитку та самоосвіті. На основі власного досвіду та з досвіду наукової літератури можна зробити висновок, що ефективність самостійної роботи полягає в тому, коли саморганізація в навчально-виховному процесі стосується всіх етапів навчання. При організації цієї роботи треба враховувати контингент групи, особистісні відмінності кожного студента, рівень мотивації навчання, творчого потенціалу та можливості самоорганізації пізнавальної діяльності. Дуже важливо навчити іноземних студентів організації самостійної роботи. Основними завданнями цієї роботи є: послідовність, підготовка до виконання різних видів домашніх завдань, організація повторювальної діяльності та розв'язування тестів.

Доцільним у роботі з іноземними студентами є проведення екскурсій, ознайомлення із експонатами музею з історії медицини Буковини. Відвідання музею є корисним для сприйняття матеріалу, що стосується розвитку сучасної медицини. На кафедрі соціальної медицини та організації охорони

здоров'я, де викладається історія медицини, є досвід організації такого заходу.

Важливу роль в організації навчально-виховного процесу відіграє матеріально-технічне обладнання навчальних кабінетів для іноземних студентів. Для самостійної роботи, виконання домашніх завдань студенти мають змогу вільно користуватися фондами бібліотеки (у тому числі електронними фондами). Наявне в університеті сучасне інформаційне навчальне середовище створює умови для використання сучасних, у тому числі й комп'ютерних, технологій. Навчальний процес у достатній кількості забезпечений науково-методичною літературою – навчальні посібники, довідкова та інструктивно-методична література. Бібліотека університету має достатню забезпеченість підручниками та навчальними посібниками з історії медицини для студентів-іноземців.

Таким чином, для успішної побудови навчального процесу слід враховувати фактори, які впливають на систему освіти: географічні, економічні, національні, історичні, культурні та релігійні, ті що є особливими для кожного народу. Безумовно, для врахування всіх елементів необхідна відповідна підготовка викладача, його самоосвіта, відповідні знання. Так, кожен етнос має свої методи та підходи в педагогічному процесі, які необхідно враховувати в педагогічному процесі навчання іноземних студентів.

ДОСВІД НАВЧАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ З УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ

К.О. Бобкович

*Кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб
Вищий державний навчальний заклад України*

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

Останніми роками розширюється географія країн, студенти яких приїжджають на навчання в українські вищі медичні навчальні заклади. Для частини з них викладання здійснюється англійською мовою, зокрема, у тому випадку якщо вона є рідною для студентів. Тоді якість навчального процесу, в першу чергу, залежить від рівня знання англійської мови викладачем. Водночас є категорія студентів-іноземців, навчання яких проводиться українською мовою. Тому для ефективного вивчення медицини вони спершу мусять опанувати українську мову, як правило, в короткі терміни. Це вимагає від викладача досягнення належної ефективності заняття шляхом подолання «мовного бар'єру» як при теоретичному розборі теми, так і в процесі обстеження пацієнтів. Вищезазначене є особливо актуальним для клінічних дисциплін взагалі та пропедевтики внутрішніх хвороб зокрема.

Для оптимізації навчального процесу викладач вищої школи повинен налагодити атмосферу навчального співробітництва педагога зі студентом. Для таких педагогів характерні доброзичливе ставлення до суб'єктів навчання, прагнення адекватно оцінити їхні можливості, збагнути мотиви